

KOP

**UNIVERSITETETS
OLDSAKSAMLING**

Frederiks gate 2

0164 Oslo

Gårds/bruksnavn Fresje søndre og Barkåker	
G.nr./b.nr. 58/1 og 60/1	
Kommune Tønsberg	Fylke Vestfold
Sogn	Prestegjeld
Eier/ bruker, adr.	
Gjelder: Arkeologisk undersøkelse av boplasspor fra jernalder	
Flyfoto	Kartref. M711 1813:I og ØK CL 031- 5-1
Innber./ rapport/ reg. ved: Lars Erik Gjerpe	Dato 28.07.00

1. Bakgrunn for undersøkelsen

I forbindelse med varslet regulering av boligområde på Barkåker gjennomførte Vestfold fylkeskommune en registrering etter automatisk fredede kulturminner. Det ble funnet automatisk fredede fornminner i form av boplasspor (stolpehull og ildsted/kokegrop), se fylkeskommunens rapport ved Kjell Erik Sønsterud. Tiltakshaver, Prosjektfinans AS, søkte så om dispensasjon fra lov om kulturminner, noe som ble innvilget mot at Prosjektfinans AS finansierte en arkeologisk undersøkelse av området. Det er denne undersøkelsen denne rapporten dreier seg om.

2. Tidsrom og deltager

Undersøkelsen i felt varte fra 20.06-23.06.00. Deltagere var feltleder Lars Erik Gjerpe i hele perioden, og distriktsleder/konsulent ved Oldsaksamlingen, Jes Martens tirsdag 20.06.00. Det ble altså utført til sammen 5 dagsverk i felt. I tillegg stilte firmaet Jan Meland Maskinstasjon med gravemaskin og fører. Fører 20.06 var Dag Anders Andersen og fører 21.06.00 var Mette Meland.

3. Formidling

Barkåker Velforenings avis "Barkåker fem minutter" fikk informasjon om gravningen.

4. Det undersøkte området

Området ligger på raet, og undergrunnen består av morenemasser. Undergrunnen skifter fra fin grus til grus med større og mindre stein i. Det undersøkte området er i dag dyrket mark, og heller svakt mot sørøst. Det undersøkte området ligger ca 50 m.o.h. og det er nå ingen utsyn mot vest. Det manglende utsynet skyldes nyere bebyggelse og vegetasjon.

Undergrunnen bestående av grus, stein og sand er svært lettdrenert. Dette gjør at bevaringsforholdene er svært dårlige fordi humus, kull og annet vaskes ut av strukturene. Videre er undergrunnen svært tidkrevende og vanskelig å rense opp for å se eventuelle anleggspor i undergrunnen.

Ved ankomst lå sjaktene åpne etter fylkeskommunens undersøkelse i 1998.

5. Utgravningen

5.1 Metode

Undersøkelsen ble utført som en flateavdekking, dvs. at det ble benyttet gravemaskin med flat skuff som fjernet matjordslaget, deretter ble undergrunnen rensert opp med krafse og graveskje. Hensikten med dette var å observere eventuelle anleggsspor i undergrunnen (som stolpehull og ildsteder). Så ble hele det avdekte området tegnet i plan (M:1:50), og anleggene ble nummerert. Deretter ble anleggene tegnet (M:1:20) og fotografert i plan, snittet og dokumentert på samme måte i profil. Det ble satt ut et lokalt målesystem med x økende mot nordøst og y økende mot vest-nordvest. Feltet ble seinere målt inn med nøyaktige X-, Y-, og Z-koordinater av Geingeniørene AS ved Bjørnar Olsrød.

5.2 Diverse hindringer

Ved oppmøte tirsdag 20.06 var ikke maskinen med fører klar som avtalt. Selve avdekkingen ble derfor ikke igangsatt før 14.30. Videre var det ut over uka svært mye regn, og 21.06 ble arbeidet etter lunsj ikke igangsatt før ca 13.00 på grunn av lyn og torden. Det var lynnedslag ikke langt unna stedet vi arbeidet.

5.3 Resultater

Det ble avdekket til sammen ca 440 kvadratmeter i et felt. Her ble det undersøkt til sammen 19 mulige anleggsspor, hvorav 7 viste seg å være antatte spor etter forhistorisk bosetning også etter snitning. De undersøkte anleggene (A2, A3, A4, A5, A8, A13 og A14) lå i det undersøkte feltet. Anleggene konsentrerte seg om to områder, A2, A3, A4 og A5 i midten av feltet og A8, A13 og A14 i den søndre delen av feltet.

A2 ble i felt tolket som en del av ei veggrille. A3 og A5 ble tolket som stolpehull, uten at det ble funnet flere. A4 kunne ikke plasseres i noen gruppe av kjente anleggstyper, men ble tolket som forhistorisk anlegg av ukjent type.

A14 ble tolket som et ildsted. Nord for dette ildstedet lå A8, og sørvest for ildstedet lå A13. A8 og A13 ble tolket som stolpehull, uten at det ble funnet flere. Imidlertid var både

bevaringsforholdene og undergrunnen av en slik art at det godt kan ha vært flere stolpehull der uten at disse ble oppdaget.

En kan på grunnlag av de sparsomme resultatene fra utgravningen altså ikke si sikkert at en har funnet rester etter hus, men sannsynligvis ligger det undersøkte området helt i utkanten (mot øst) av et boplassområde, og de undersøkte strukturene er rester av en eller flere huskonstruksjoner som den nye bebyggelsen har ødelagt den vestre delen av.

I tillegg ble kokegropen A1 undersøkt. Denne lå noe øst for resten av feltet. A1 ble registrert av fylkeskommunen i 1998. A1 var da det eneste anlegget i denne sjakta, og området ble ikke prioritert ved denne undersøkelsen. A1 ble dog undersøkt. Dateringene fra undersøkelsen er i skrivende stund ikke klare, det er altså ikke mulig å si om A1 er samtidig med en eller flere av de andre strukturene. Men en enslig kokegrop funnet øst for hva som ble tolket som rester etter bygninger styrker tanken om at en befinner seg i den østre utkanten av et boplassområde fra forhistorisk tid.

6. Konklusjon og oppsummering

Undersøkelsen på Fresje søndre 58/1 og Barkåker 60/1, Tønsberg kommune, Vestfold, ble utført på oppdrag av Prosjektfinans AS i perioden 20.06-23.06.2000. Det ble ved hjelp av metoden kalt flateavdekking undersøkt ca 440 kvadratmeter. Det ble funnet to konsentrasjoner med til sammen 7 anlegg, og i tillegg ble det undersøkt en kokegrop. Det lykkes ikke å sette de enkelte anleggene i sikker forbindelse med hverandre. Undergrunnen i området var imidlertid av en slik art (morenegrus) at bevaringsforholdene var dårlige. Det kan derfor godt ha vært flere anlegg som har forsvunnet. De undersøkte anleggene tolkes som tilhørende den østligste delen av et boplassområde, antagelig fra jernalder. Hoveddelen av boplassområdet antas å ligge under nyere boligfelt og vei i vest.

Oslo 28.07.2000

Lars Erik Gjerpe

Oversikt over vedlegg

Vedlegg 1: Beskrivelse av de enkelte anlegg

Vedlegg 2: Fotolister

Vedlegg 3: Oversikt over felt

Vedlegg 4: Oversikt over felt med anlegg tolket som forhistoriske

Vedlegg 5: Innmålinger av feltet med målepunkt

Vedlegg 6: Tegninger av anleggene i plan og profil

Vedlegg 7: Utsnitt av Øk-kart CL 031-5-1

Vedlegg 8: Funnliste

Vedlegg 9: C-14 dateringer

Vedlegg 1: Beskrivelse av de enkelte strukturer

Anleggsnummer: A1
Type: Kokegrop
Orientering:
Form i flate: Tilnærmet rund
Form i profil: Skrår mot midten av gropa
Mål i flate: 160 x 130 cm
Dybde i profil: 25 cm
Funnr.:

Lagrekkefølge og beskrivelse: Toppen av gropa består av en blanding av trekull, sand, grus, humus og en del stein, enkelte av steinene er sterkere skjørbrent enn andre. I bunnen av gropa ligger et lag med trekull

Anleggsnummer: A2
Type: Vegggrille?
Orientering: N-S
Form i flate: Avlang
Form i profil: Ujevn
Mål i flate: 170 x 40 cm
Dybde i profil: 20 cm

Lagrekkefølge og beskrivelse: Anlegget besto av en blanding av trekullstøv, humus, sand og grus.

Anleggsnummer: A3
Type: Stolpehull
Orientering:
Form i flate: Tilnærmet rund
Form i profil: Rette kanter, flat i bunnen
Mål i flate: 40 x 25 cm
Dybde i profil: 12 cm

Lagrekkefølge og beskrivelse: Humus, sand, og grus med noe trekull i toppen. Mulig skoningssten i ene siden.

Anleggsnummer: A4
Type: ?
Orientering: N-S
Form i flate: Avlang
Form i profil: Ujevn
Mål i flate: 80 x 20
Dybde i profil: 26

Lagrekkefølge og beskrivelse: Fyllet i gropa besto av sand, grus, humus, stein og noe trekullstøv

Anleggsnummer: A5
Type: Stolpehull
Orientering:
Form i flate: tilnærmet rund
Form i profil: Rette sider, flat bunn
Mål i flate: 36 x 26 cm
Dybde i profil: 24 cm

Lagrekkefølge og beskrivelse: Fyll av grus, sand og noe humus

Anleggsnummer: A8

Type: . . Stolpehull

Orientering:

Form i flate: Rund

Form i profil: Skrå sider, flat bunn

Mål i flate: 45 x 40 cm

Dybde i profil: 10 cm

Lagrekkefølge og beskrivelse: Fyll av sand og humus med noe trekull

Anleggsnummer: A13

Type: Stolpehull

Orientering:

Form i flate: Rund

Form i profil: Flat bunn, rette sider

Mål i flate: 25 x 25 cm

Dybde i profil: 16

Lagrekkefølge og beskrivelse: Fyll av sand, humus og noe trekull. Et lite, lysere utvaskingslag på hver side.

Anleggsnummer: A14

Type: Ildsted

Orientering: N-S

Form i flate: Ujevnt

Form i profil: Grunn, avrundet

Mål i flate: 70 x 60 cm

Dybde i profil: 14 cm

Lagrekkefølge og beskrivelse: Fyll av stein, grus, sand og nor trekull

Vedlegg 2: Fotolister

Svart/hvit film nr. I, negativ nr. 24977		
Nr	Tatt mot	Motiv
1	Ø	Felt ved oppstart
2	Ø	Fylkeskommunens sjakt lengst mot vest ved oppstart
3	S	A1 i plan
4	S	A1 i plan
5	S	A1 i plan
6	VNV	A2 i plan
7	VNV	A2 i plan
8	NNØ	Oversikt over felt
9	NNØ	A14 i plan
10	NNØ	A14 i plan
11	N	A22 og A8 (t.h) i plan
12	N	A22 og A8 (t.h) i plan
13	NV	A14 profil
14	N	A14 profil
15	N	A22 og A8 (t.h) i profil
16	Ø	A22 og A8 (t.h) i profil
17		A7 i plan
18		A7 i plan
19	S	A13 i plan
20	N	A13 profil
21	NØ	A13 profil
22	Ø	A9 plan
23	NØ	A2 profil
24	NØ	A2 profil
25	Ø	A2 i profil – merk moderne forstyrrelse
26	NØ	A2 i profil – merk moderne forstyrrelse
27	Ø	A3 i plan
28	Ø	A3 i profil
29	S	A4

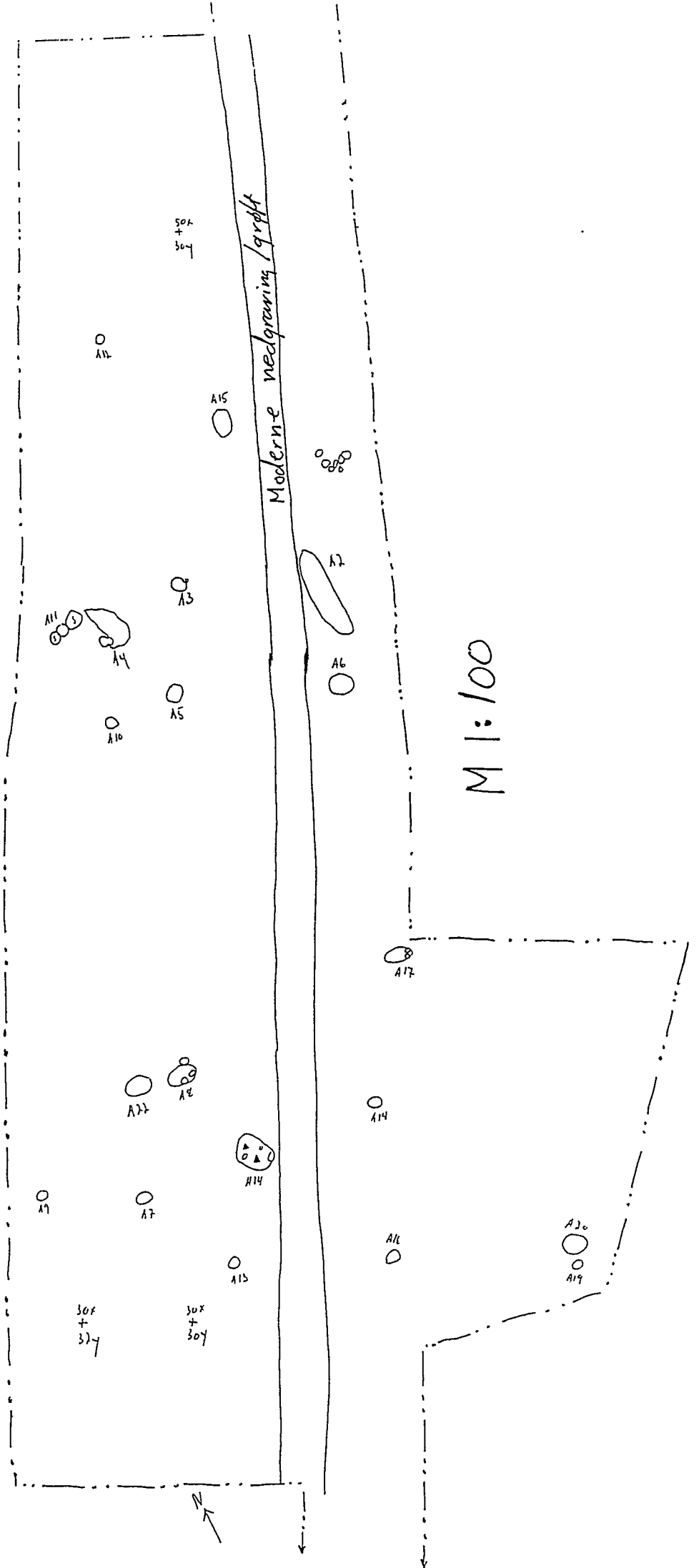
30		A4 profil
31		A4 profil
32		A4 profil
33		A1 profil
34		A1 profil
35		A5 profil
36		Oversikt over felt med enkelte strukturer markert (A8, A13 og A14)

Svart/hvit film nr. II, negativ nr. 24978

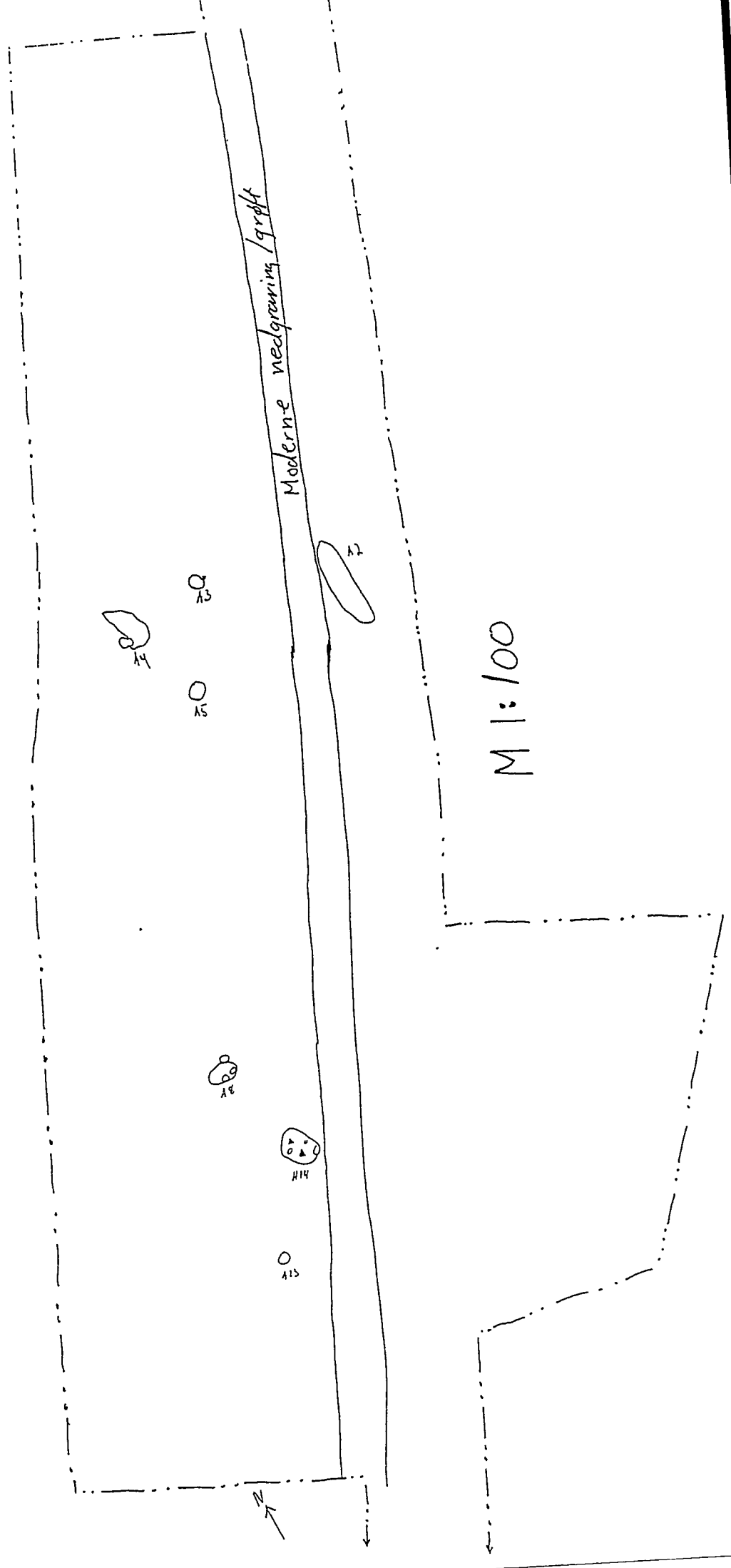
Nr	Tatt mot	Motiv
1	Ø	Oversikt over felt,
2	NØ	Oversikt over felt
3	NØ	Oversikt over felt med A2, A3, A4 og A5 markert
4	N	Oversikt over felt
5	S	Oversikt over felt
6	V	Oversikt over felt
7	S	Oversikt over felt med A2, A3, A4 og A5 markert

Slides, negativ nr. 24979		
Nr	Tatt mot	Motiv
1	Ø	Felt ved oppstart
2	Ø	Fylkeskommunens sjakt lengst mot vest ved oppstart
3	S	A1 i plan
4	S	A1 i plan
5	VNV	A2
6	NNØ	Oversikt over felt
7	NNØ	A14 i plan
8	N	A22 og A8 (t.h.) i plan
9	N	A14 i profil
10		A22 og A8 (t.h.) i profil
11		A7 i plan
12	S	A13 i plan
13	Ø	A13 i profil
14	Ø	A9 i plan
15	NØ	A2 i profil
16	Ø	A3 i plan
17	Ø	A3 i profil
18	S	A4 i plan
19		A4 i profil
20		A1 profil
21	V	Oversikt felt
22	S	Oversikt felt
23	N	Oversikt felt
24	NV	Oversikt felt
25	N	Oversikt felt
26	NNØ	Oversikt felt

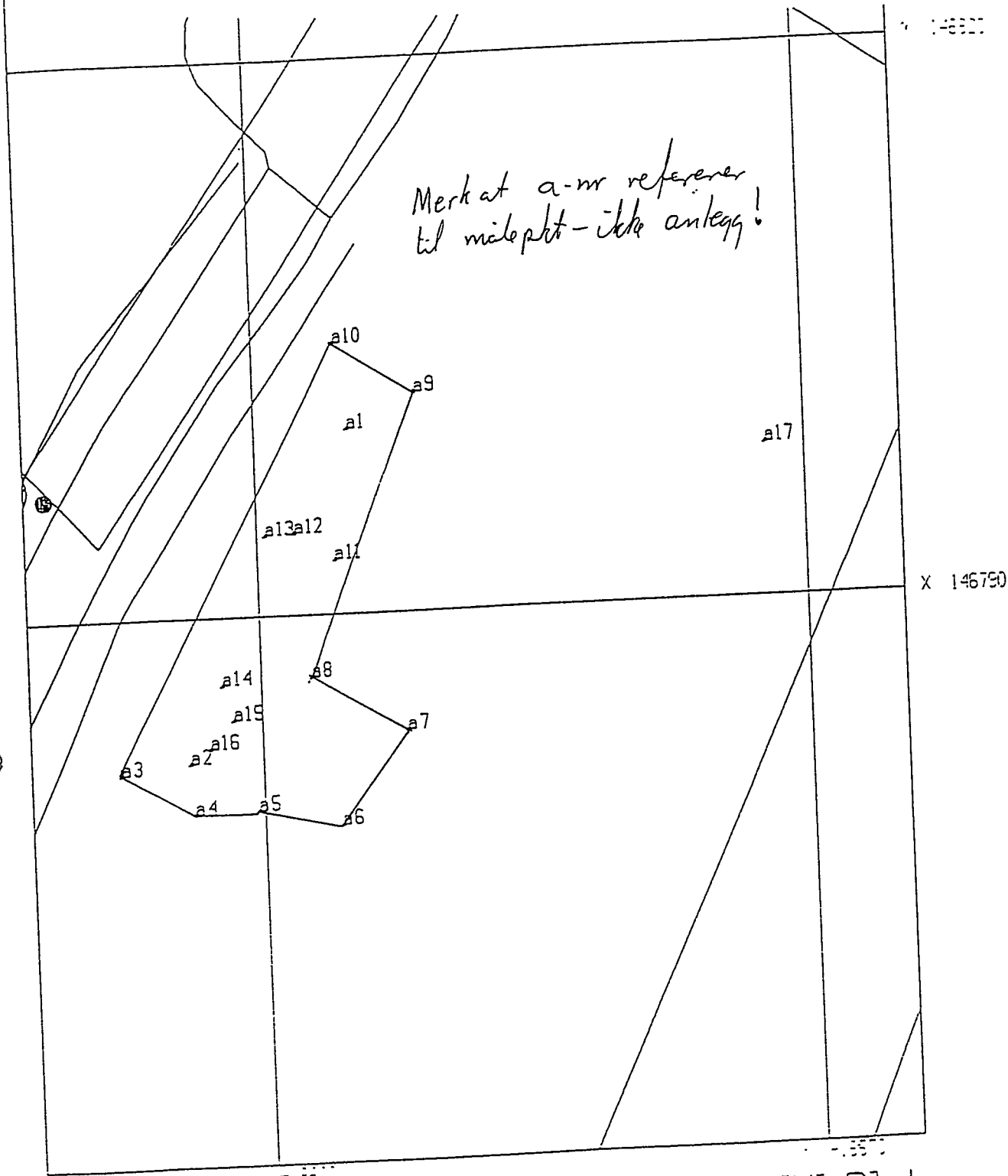
Vedlegg 3: Oversikt over felt

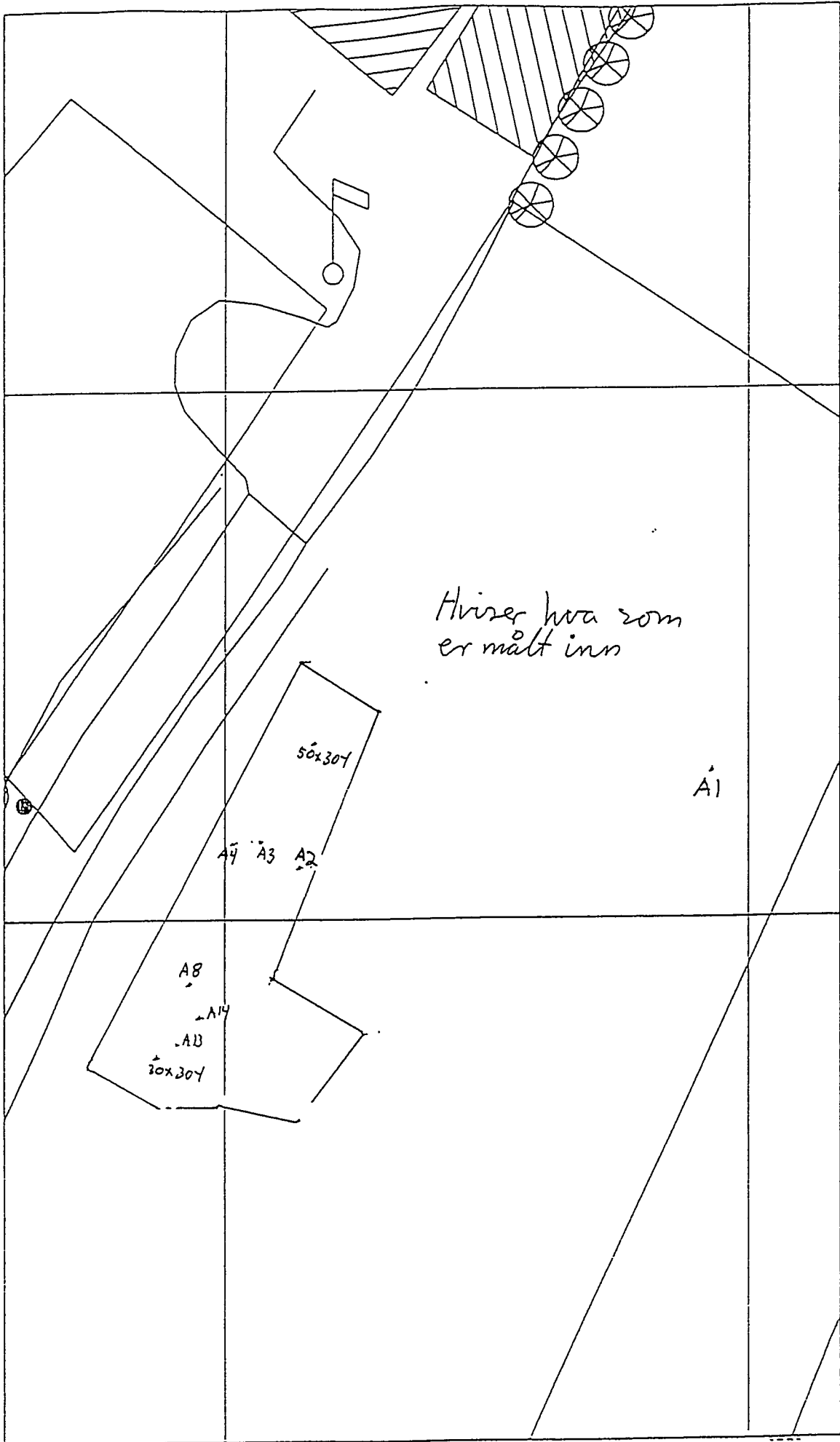
Vedlegg 4: Oversikt over felt med anlegg tolket som forhistoriske etter
snitting

Vedlegg 5: Innmålinger av feltet med målepunkt

GEMINI Plot
Asplan Viak IT, Norge
1 : 300

GEMINI Plot
 Asplan Viak IT, Norge
 1 : 300

Oppdrag : KODAL

Vesla/Geonor

Koordinater - alle punkter sortert

Punkt	X	Y	H	Kode
A1	146799.969	-18594.798	49.834	
A2	146782.201	-18603.981	49.288	
A3	146781.686	-18607.743	49.249	
A4	146779.454	-18603.800	49.315	
A5	146779.555	-18600.334	49.381	
A6	146778.637	-18595.731	49.565	
A7	146783.619	-18591.924	49.711	
A8	146786.638	-18597.203	49.494	
A9	146801.788	-18590.970	50.045	
A10	146804.597	-18595.428	49.976	
A11	146792.928	-18595.663	49.638	
A12	146794.411	-18597.917	49.686	
A13	146794.324	-18599.540	49.673	
A14	146786.363	-18602.099	49.421	
A15	146784.461	-18601.525	49.403	
A16	146782.949	-18602.875	49.289	
A17	146798.251	-18572.135	49.788	

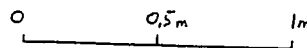
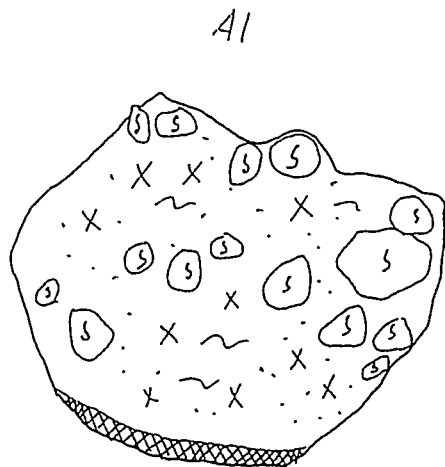
Antegg
50x307
30x307
} sider på feltet
A2
A3
A4
A8
A14
A13
A1

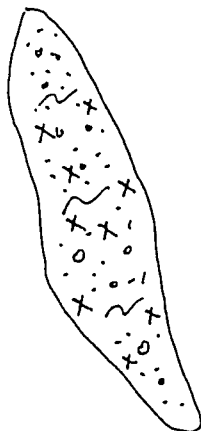
Vedlegg 6: Tegninger av anleggene i plan og profil

Tegnforklaring:

- Ⓢ Stein
- ~ Humus
- ∴ Sand
- ∴∴ Grus
- x Spredte trekullbiter
- ⊗⊗⊗ Trekull-lag

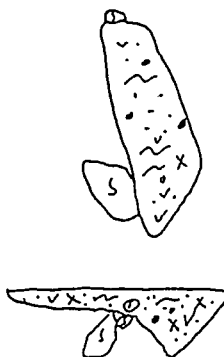
A2

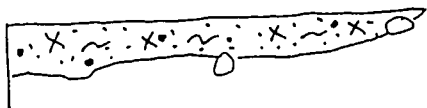
A3

A4

A5

A6

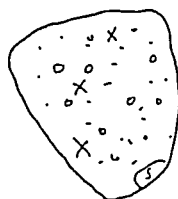

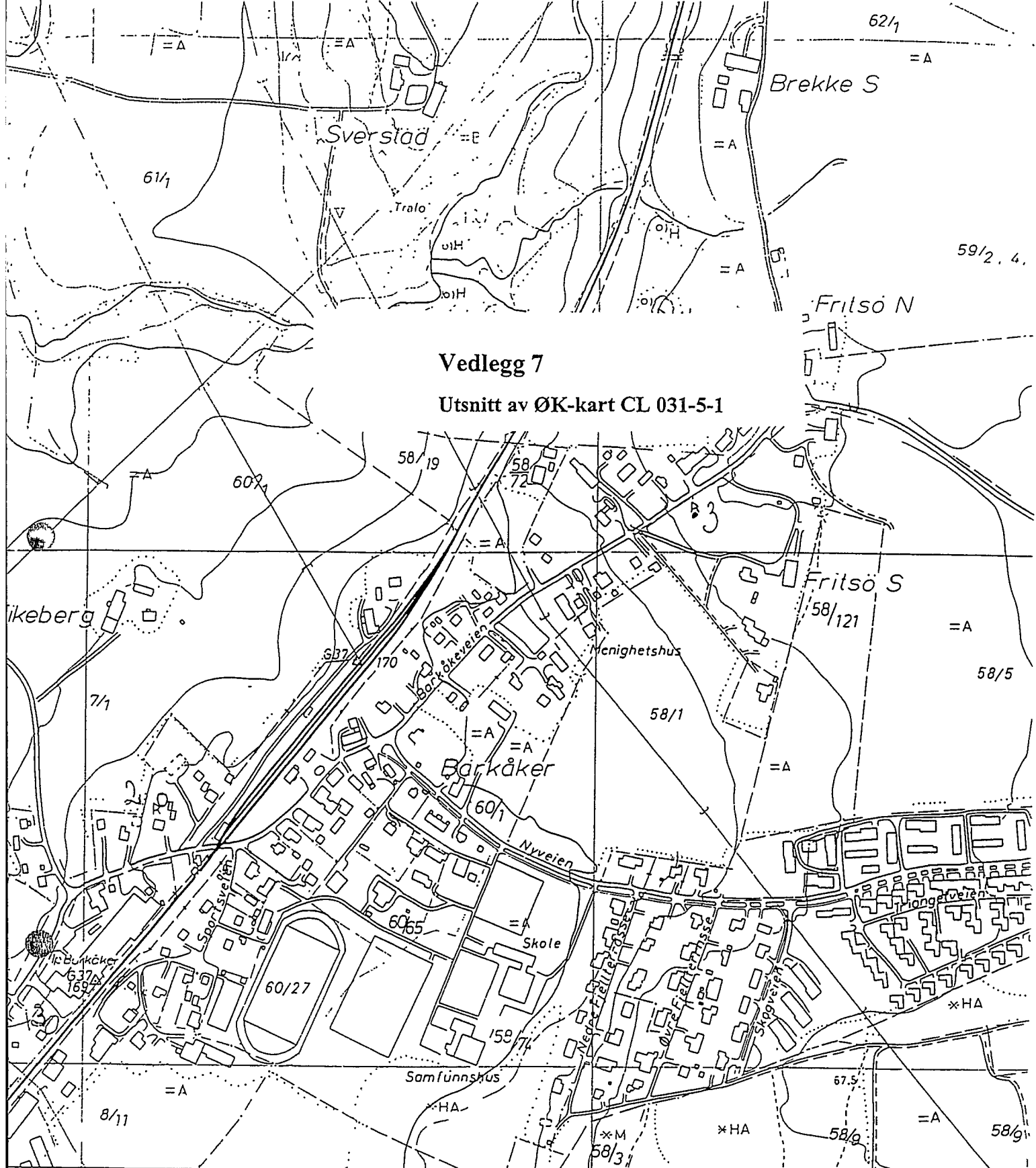
A13

lyst utvaskingslag
på siden

A14

Vedlegg 7
Utsnitt av ØK-kart CL 031-5-1

VERK

Ajourføring	
siste	tidligere
1985	1974
8480	4459
C12-14	B11-13
Blom	
.	.
.	.
.	.
.	.

kontoret i Vestfold
rapportert utniveren

- 79
Δ	Δ	Trekantpunkt NGO, annet	+ + + . . +	Riksgrense, fylkesgrense	o	∇	L	
O	O	Polygonpunkt, fotogram, grafisk best.punkt	— — — — —	Kommunegrense	*	*	E	
F	F	Fotogramm, numerisk koordinatbestemt	— — — — —	Eiendomsgrænse, vanlig, tettbebyg.	^	^	C	
NP	NF	Presisjonsnivelløment, vanlig niv.	— . . . —	Servituttgrense	—	—	A	
.	.	223.5 Høgdde på terrengpunkt	□ Nr.123	Riksgrensemerke	×	×	L	
.	.	254.5 Koll, med høgdeopplysning	×	Kors i fjell, bolt i fjell	□	□	B	
—	—	Generell kurve, mellomkurve	□	Grensestein, grenserøys	□	□	H	
—	—	25 Tellekurve	□	Grensepåle, -rør, grensetre	!	!	L	
—	—	Forskningskurve	75/9	59/20	Gårdsnummer/bruksnummer	∇	∇	L
—	—	Nullkurve	Torp A/S	Eiendomskompleks	—	—	C	
—	—	Usikker kurve	58/1F2	/22	Leietomt, små eiendommer	—	—	S
—	—	233.5 Høgeste reg. v.st. i reg.vatn	60/5s	59/1bs	Bruksrett til skogen, barskogen	—	—	S
—	—	Høgest beregn. flom v.stand.	60/1,2ls	/b /sl	lauvskogen, beitet, slåtten	.	.	E
—	—	lågste reg. v.st. i reg. vatn	121s	/sl	Markslagsgrense	•	•	T
—	—	63 Vatnhøgda fotogr. døgen i ureg.vatn	—	∇	Fulldyrka, overflatedyrka jord	∇	∇	L
—	—	64 5167 Høgneta og lågneta reg. v.stand i ureg.vatn				∇	∇	L

Vedlegg 8 Funnliste

Funnnummer	Funnsted/funnomstendighet	Funn
1	A14/ved snitting	Kullprøve (1g)
2	A3/ved snitting	Kullprøve (1g)
3	A4/ved snitting	Kullprøve (1g)
4	A2/ved snitting	Kullprøve (1g)
5	A13/ved snitting	Kullprøve (1g)
6	A1/ved snitting	Kullprøve (21g)

Høeg - Pollen, 876 842 262,
Helge Irgens Høeg,
Gloppeåsen 10,
3261 LARVIK

Skaiti, 5/8-00.

Til Jes Martens.

Analyse av 3 kullprøver fra Barkåker, 60/1, Tønsberg k.,
Vestfold. Aks. 00/146.

F.nr. 1 (A14).

Det ble bestemt 40 biter. Av disse var 7 Quercus (eik) og
33 Betula (bjerk).

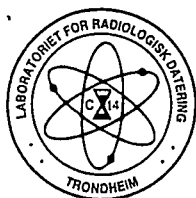
F.nr. 2 (A3).

Det ble bestemt 40 biter. Av disse var 38 Quercus (eik) og
2 Betula (bjerk).

F.nr. 6 (A1).

Det ble bestemt 60 biter. Av disse var 1 Fraxinus (ask),
9 Salix/Populus (selje, vier/osp), 21 Quercus (eik) og 29 Betula
(bjerk).

Helge Irgens Høeg.

LABORATORIET FOR RADIOLOGISK DATERING

Adr.: NTNU - Gløshaugen, Sem Sælandsv. 5, 7034 Trondheim
Telefon 73593310 Telefax 73593383

DATERINGSRAPPORT

Oppdragsgiver: Martens, Jes
UKM, Oldsaksamlingen
Postboks 6762 St. Olavs plass

DF-3221

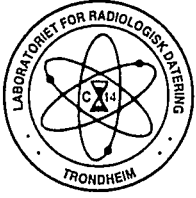
Lab. ref.	Oppdragsgivers ref.	Materiale	Datert del	¹⁴ C alder før nåtid	Kalibrert alder	δ ¹³ C ‰
T-15059	F.nr.6(A1), Barkåker 60/ Tønsberg, Vestfold	Treku11 Bjørk, ask selje/vier pil,osp	2.3 g	1595 ± 100	AD380-600	-26.1*

Dato: 17 APR 2001

Laboratoriet for Radiologisk Datering

Fred H. Skogseth

Steinar Gulliksen

LABORATORIET FOR RADIOLOGISK DATERING

Adr.: NTNU - Gløshaugen, Sem Sælandsv. 5, 7034 Trondheim
Telefon 73593310 Telefax 73593383

DATERINGSRAPPORT

Oppdragsgiver: Martens, Jes
UKM, Oldsaksamlingen
Postboks 6762 St. Olavs plass

DF-3221

Lab. ref.	Oppdragsgivers ref.	Materiale	Datert del	^{14}C alder før nåtid	Kalibrert alder	$\delta^{13}\text{C}$ ‰
TUa-2890	F.nr.1 (A14), Barkåker Tønsberg, Vestfold	Trekull Bjørk		3110 ± 55	BC1425-1310	-26.1*
TUa-2891	F.nr.2 (A3), Barkåker Tønsberg, Vestfold	Trekull Bjørk		3555 ± 55	BC1945-1775	-26.1*

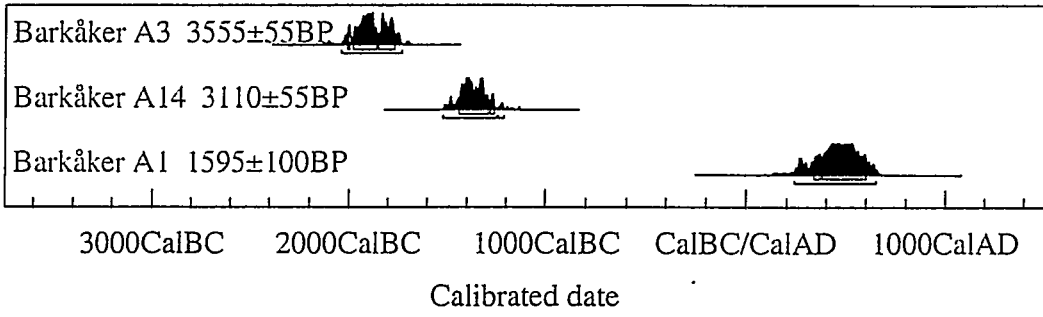
Dato: 14 MAR 2001

Laboratoriet for Radiologisk Datering

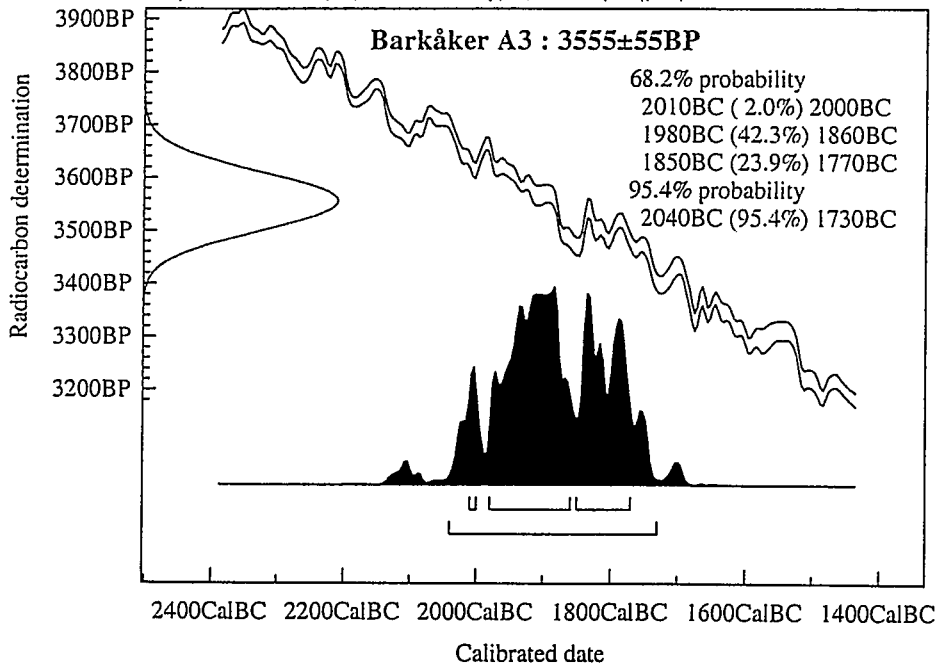
Pål Johan Svanem
Pål Johan Svanem

Steinar Gulliksen
Steinar Gulliksen

Atmospheric data from Stuiver et al. (1998); OxCal v3.5 Bronk Ramsey (2000); cub r:4 sd:12 prob usp[cliron]

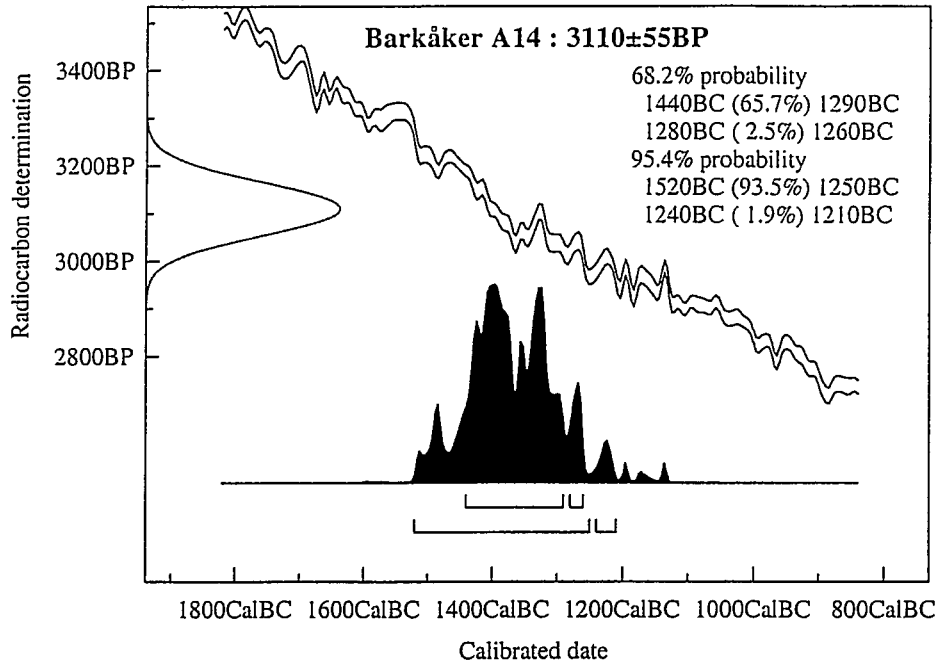

Atmospheric data from Stuiver et al. (1998). OxCal v3.5 Beta, Ramsey (2000); cub r=4 sd 12 prob us[chrus]

Atmospheric data from Stuiver et al. (1998), OxCal v3.5 Beta, Ramsey (2000), cal r 4 sd 12 prob usp [chron]

Atmospheric data from Stuiver et al. (1998), OxCal v3.5 Beta, Ramsey (2000): cub r4 v1 12 prob usp[chnn]

